

Datum

2021-03-30

Vår referens

Anders Eriksson

Utvecklingssekreterare

anders.p.eriksson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor STK-2020-963

Sammanfattning

Utifrån olika styrdokument arbetar Malmö stad med flera politiskt beslutade kunskapsområden med syfte att säkerställa en hållbar, jämställd, jämlik och diskrimineringsfri stad och organisation för samtliga Malmöbor. Vissa av dessa styrdokument skulle enligt beslut reviderats innan utgången av 2020.

Under 2020 har det bedömts finnas ett behov av att se över formerna för styrdokumenterna och arbetet som sker inom ramen för dessa. Konsultföretaget Sweco fick i uppdrag att göra detta och redovisade sina slutsatser i en rapport samt lade fram ett förslag på ett nytt styrdokument. Efter att nämnder och styrelser gett möjlighet att yttra sig har Swecos förslag väsentligt omarbetats. Det finns därmed ett nytt förslag till styrdokument: *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet*. Förslaget är att den nu omarbetade policyn skickas på remiss till samtliga nämnder och helägda kommunala bolag med svar senast den 1 juli 2021.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott skickar utan eget ställningstagande förslaget på *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet* på remiss till samtliga nämnder och helägda kommunala bolag med svar senast 1 juli 2021.

Beslutsunderlag

- Revisorskollegiet beslut 200923 § 99
- Fritidsnämnden beslut 201015 § 152
- Remissvar från fritidsnämnden
- Remissvar från kulturnämnden
- Kulturnämnden beslut 201021 § 96 med Särskilt yttrande (V)
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 201022 § 129
- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 201020 § 160 med Särskilt yttrande (SD) och (V)
- Remissvar från stadsbyggnadsnämnden

- Stadsbyggnadsnämnden beslut 201022 § 326 med Särskilt yttrande (V)
- Remissvar från förskolenämnden
- Förskolenämnden 201022 § 119 med Särskilt yttrande (MP)
- Remissvar från servicenämnden
- Servicenämnden beslut 201020 § 114
- Remissvar från tekniska nämnden
- Tekniska nämnden beslut 201020 § 374
- Remissvar från funktionsstödsnämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 201026 § 126
- Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 201022 § 294 med Särskilt yttrande (V)
- Remissvar från hälsa- vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens beslut 201028 § 132
- Remissvar från Boplats Syd
- Remissvar från MKB Fastighets AB
- Remissvar från överförmyndarnämnden
- Överförmyndarnämnden beslut 201029 § 124
- Remissvar från Parkeringsövervakning i Malmö AB
- Remissvar från miljönämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210406 Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor
- Miljönämnden beslut 201117 § 192 med Reservation (SD) och Särskilt yttrande (M)
- Förslag till policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter antidiskriminering och jämställdhet

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-08-10

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-04-06

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Samtliga helägda bolag

Ärendet

Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-08-10

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-04-06

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Samtliga helägda bolag

Ärendet

Bakgrund

Utifrån olika styrdokument arbetar Malmö stad med flera politiskt beslutade kunskapsområden med syfte att säkerställa en hållbar, jämställd, jämlik och diskrimineringsfri stad och organisation för samtliga Malmöbor. Styrdokumenterna har antagits vid olika tillfällen och har varit verksamma i mellan två och drygt tio år. Styrdokumenterna utgår från lagstiftning, nationella beslut, ratificerade konventioner och andra deklARATIONER. Samtliga styrdokument har antagits av kommunfullmäktige. Vissa av dessa styrdokument hade en giltighetstid till 2020. Under 2020 har det bedömts att det finns ett behov av att se över formerna för styrdokumenterna och arbetet som sker inom ramen för dessa. Översynen omfattar dels en uppföljning av det arbete som hittills genomförts samt förslag på hur arbetet kan utvecklas framöver.

De styrdokument som berörs är:

- Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering, antagen 2011
- Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad, antagen 2014
- Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad, antagen 2017

Stadskontoret genomförde i mars 2020 en upphandling av översynen och revideringen av styrdokumenterna. Uppdraget gavs till konsultföretaget Sweco, som under våren 2020 har kartlagt och följt upp det befintliga arbetet inom ramen för de antagna styrdokumenterna.

Sweco har presenterat sina slutsatser dels genom en rapport, dels genom ett förslag på styrdokument – *Inriktning för jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete i Malmö stad*. Dessa dokument är bifogade i ärendet.

Sammanfattning av Swecos arbete och förslag på styrdokument

Swecos uppdrag innebar att ta fram förslag på styrdokument för Malmö stads arbete med frågor som rör jämställdhet, antidiskriminering, barnets rättigheter, folkhälsa och Agenda 2030.

Uppdraget omfattade att:

- Driva processen i samarbete med medarbetare på stadskontoret.
- Identifiera målgruppens behov och förväntningar.
- Genomföra dialogmöten med relevanta aktörer.
- Inläsning och analys av styrdokument och annat skriftligt material.
- Göra en sammanställning av genomfört arbete, sammanställa ett utkast till ett eller flera styrdokument samt sammanställa remissvar och arbeta in dessa i slutligt förslag till ett eller flera styrdokument.

För att utföra uppdraget använde sig Sweco av dokumentstudier, kvalitativa intervjuer och dialogmöten. Utifrån det arbete som genomförts lämnade Sweco ett förslag på inriktning för det fortsatta arbetet med jämlikhet, jämställdhet och ett rättighetsbaserat arbete. Syftet med det föreslagna inriktningsdokumentet var att ge vägledning till medarbetare, chefer, förtroendevalda och politiker i Malmö stad.

Swecos förslag innebar att inriktningen skulle bidra till att tydliggöra hur jämlikhet, jämställdhet och ett rättighetsbaserat arbete är en del av den ordinarie mål- och budgetuppföljningen liksom

det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet i Malmö stad. Inriktningen beskrevs som en fortsättning på det arbete som skett inom ramen för utvecklingsplanerna inom jämställdhetsintegrering, antidiskriminering, barnets rättigheter, folkhälsa och Agenda 2030 och angav övergripande och långsiktig inriktning för arbetet. Inriktningen förslogs också årligen kompletteras med verksamhetsplanering för konkreta insatser med tillhörande verksamhets- och insatsmål.

Utgångspunkter för inriktningen var ett antal konventioner och lagar där medborgarna, det vill säga Malmöborna, är rättighetsbärare. Inriktningen knöt an till ett rättighetsbaserat arbete där kommunens verksamheter och tjänster utgår från individens rättigheter och där Malmö stad som offentlig aktör är skyldighetsbärare och därmed ansvarig för att rättigheterna respekteras, skyddas och infrias.

Inriktningen handlade även om en övergripande samhällsförändring genom antagna politiska ambitioner som budget och budgetuppdrag, kommunfullmäktigemål, Agenda 2030, de nationella jämställdhetspolitiska målen och de nationella folkhälsopolitiska målen.

I inriktningen beskrevs ett antal vägledande principer för arbetet. Principerna angav inriktningen för hur Malmö stads arbete med jämlikhet, jämställdhet och rättighetsarbete skulle kunna ske i praktiken. De vägledande principerna var:

- *Uppföljning, statistik och analys*
- *Dialog, lärande och samverkan*
- *Ansvarsfördelning för stadens nämnder, förvaltningar och bolag*

I inriktningen beskrevs även en arbetsfördelning för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och styrelser samt förvaltningar och bolag.

Remiss

För att främja en bred förankring och säkerställa att det föreslagna inriktningsdokumentet blev allsidigt belyst beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott vid sammanträdet den 12 augusti 2020 att utan eget ställningstagande skicka Swecos utredning samt förslag på inriktningsdokument på remiss till samtliga nämnder och helägda kommunala bolag.

Nämnder och bolag föreslogs inkomma med synpunkter på:

- Innehållet i föreslaget inriktningsdokument, samt
- Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.

Remissinstanserna ombads även att, i sina remissvar, lyfta övriga synpunkter av relevans för ärendet i sina remissvar.

Remissvar har inkommit från:

- Arbetsmarknads- och socialnämnden (ASN) Vänsterpartiet lämnade ett särskilt yttrande.
- Fritidsnämnden (FN)
- Funktionsstödsnämnden (FSN)

- Förskolenämnden (FSKN)
- Grundskolnämnden (GRN) Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna lämnade särskilda yttranden.
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN)
- Hälsa- vård och omsorgsnämnden (HVON)
- Kulturnämnden (KN) Vänsterpartiet lämnade ett särskilt yttrande.
- Miljönämnden (MN) Sverigedemokraterna lämnade en reservation och Moderaterna lämnade ett särskilt yttrande.
- Revisorskollegiet (RK)
- Servicenämnden (SN)
- Stadsbyggnadsnämnden (SBN)
- Tekniska nämnden (TN)
- Överförmyndarnämnden (ÖN)
- Boplats syd
- MKB AB
- Parkeringsövervakning i Malmö AB

Nedan redovisas en sammanfattning av remissinstansernas yttranden. Yttrandena i sin helhet bifogas i ärendet.

Synpunkter på innehållet i förslaget till inriktningsdokument.

- *Risk för att skärpan och synliggörandet av olika maktordningar försvinner*
FN lyfter att inriktningen riskerar att göra rättighetsarbetet otydligt genom att ta bort de olika maktordningar som man arbetar med att synliggöra och förändra (barn, funktion, nationella minoriteter, kön osv). Å andra sidan anser FN att det möjliggör ett integrerat arbete där de olika perspektiven genomsyrar allt beslutsarbete. De ser dock att detta kommer kräva ett systematiskt och konkret arbete på alla nivåer. Även FSN anser att inriktningen är för generell och att det krävs att det i inriktningen definieras vad de olika områdena innebär och vad staden behöver göra för att omsätta dem praktiskt och uppnå positiv förflyttning.
- *Tydliggörande av vad ett rättighetsbaserat arbete innebär som arbetsätt och för staden*
Flera nämnder (FSN, GRN, GVN, SN) anser att det behöver förtydligas vad ett rättighetsbaserat arbete är och de grundläggande principer som detta arbete ska utgå från; principerna om icke-diskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering samt transparens och ansvar. FSN framhåller att det rättighetsbaserade arbetet är ett förhållningssätt och en metod som behöver förankras på alla nivåer av en organisation. För att kunna implementera och arbeta utifrån det i hela Malmö stad menar FSN att inriktningen behöver ta ett djupare grepp om detta arbetssätt. GRN lyfter också att det krävs ett förtydligande kring hur det rättighetsbaserade arbetet är tänkt att integreras med ordinarie system för styrning, ledning och uppföljning. GVN anser att inriktningen också i högre grad behöver bidra till att öka kunskapen kring de olika perspektiven, hur de är reglerade i lag och hur de hänger ihop med varandra. KN lyfter att principen om delaktighet och inflytande nästan helt saknas i förslaget, vilket är ett problem då detta är en central del i ett rättighetsbaserat arbetssätt.

ASN och GVN lyfter att det inte är tydligt vad inriktningen tillför i termer av skyldigheter i relation till de krav som redan regleras i lagar, förordningar och reglementen.

- *Avsaknad av vissa perspektiv*

FSN, ASN och HVON lyfter att det saknas vissa perspektiv i inriktningen. FSN anser att det från inriktningen och dess innehåll är lång väg till verksamheten och Malmöborna. De menar därför att det i inriktningsdokumentet även behöver sättas fokus på stadens service, insatser och bemötande gentemot malmöborna. FSN lyfter även att de saknar ett funktionsrättsperspektiv som innefattar tillgänglighet i inriktningen. Både HVON och FSN lyfter avsaknaden av ett arbetsgivarperspektiv och att ett arbetsgivaransvar behöver tydliggöras och innefatta vad som behöver göras för att säkerställa en jämställd och diskrimineringsfri arbetsplats.

ASN ser att det är viktigt att se över exemplifieringen av konventioner och dokument samt komplettera dessa för att synliggöra samtliga relevanta perspektiv. De lyfter att ett exempel på en viktig konvention som inte har lyfts i dokumentet är den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna.

- *Tidigare genomfört arbete behöver tas tillvara om inriktningsdokumenten ska ersätta nuvarande utvecklingsplaner*

FSN lyfter att det finns behov av att tydliggöra att inriktningsdokumentet ersätter befintliga styrdokument och planer inom de aktuella sakområdena och på vilket sätt inriktningen förväntas kompensera för den struktur och riktning som de tidigare har gett. De har svårt att se att inriktningen i sin nuvarande form kan stärka betydelsen av att arbeta för dessa områden och utgöra en fortsättning på arbetet som skett inom ramen för tidigare planer. HVON är inne på samma linje och menar att en integrering av hållbarhets- och rättighetsperspektiven i ordinarie verksamhet redan har varit en ambition i tidigare styrdokument. De ser inte hur föreslagen inriktning ger bättre förutsättningar för att integrera områdena i budget och i systematiskt kvalitetsarbete. KN lyfter att arbetet med barns rättigheter hittills har fungerat mycket bra, såväl inom kulturnämndens verksamheter som i staden som helhet. Det är därför viktigt att ett nytt styrdokument som reglerar stadens arbete med de aktuella kunskapsområdena inte innebär att arbetet tappar fart.

Synpunkter på inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.

- *Förhållandet mellan Agenda 2030 och rättighetsfrågorna*

I inriktningsdokumentet anges att rättighetsfrågorna är ett medel för att uppnå Agenda 2030. FSN lyfter att det i nuläget inte finns en sammanhållen bild över hur staden arbetar med Agenda 2030 och att det för närvarande genomförs i olika spår, såsom mål- och budgetprocessen och *Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030* samt i förslaget till föreliggande inriktning. FSN framför att utan ett paraply som anger hur dessa spår hänger ihop blir arbetet med Agenda 2030 fragmenterat och otydligt. Det är också otydligt om Agenda 2030 är en del av inriktningen eller om inriktningen ska bidra till uppfyllandet av Agenda 2030.

Både SN och ASN anser att hållbarhets- och rättighetsfrågorna bör hanteras i separata styrdokument, men med en nära koppling till varandra samt en beskrivning av hur frågorna

samspelar. Rättighetsfrågorna regleras redan i konventioner, lagstiftning och nämndens reglemente. De globala målen i Agenda 2030 är politiskt antagna mål och rättighetsfrågorna har alltså en tyngre juridisk status än vad de globala målen har. ASN framhåller att det rättighetsbaserade arbetet därför bör beskrivas som ett medel för att öka möjligheterna för alla Malmöbor att tillgodose sig sina rättigheter i mötet med kommunen snarare än ett medel för att uppnå Agenda 2030.

- *Inriktningen bör ange vad staden vill uppnå snarare än beskriva hur arbetet ska genomföras*
Flertalet nämnder (FSN, FSKN, GRN, GVN, HVON, SN, KN) anger att dokumentet behöver omarbetas så att det innehåller en inriktning och ambition för *vad* staden vill uppnå inom områdena styrdokumentet hanterar snarare än en styrning av *hur* arbetet ska genomföras. Inriktningen behöver kunna svara på vad staden behöver kraftsamla kring, vad Malmö som stad vill inom respektive område och vad arbetet som stadens verksamheter gör ska leda till. Framförallt FSN, GRN och FSKN anser att förslaget i sin nuvarande utformning i vissa delar utgör en styrning på verksamhetsnivå och därmed riskerar att skapa förvirring i kommunens styrsystem. Det framförs att ett dokument som beskriver *hur* arbetet ska ske inte kräver ett politiskt beslut. FSKN och HVON lyfter att styrdokumentet därmed inte ligger i linje med *Riktlinjer för utformning av Malmö stads styrdokument* där det anges att styrdokument som kommunfullmäktige beslutar om ska hållas på en övergripande nivå och handla om *vad* som ska uppnås inom det område som styrdokumentet behandlar.
- *Integrering i ordinarie mål- och budgetuppföljning och i det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet i verksamheten*
De flesta nämnder är positiva till ambitionen att integrera planering och uppföljning av rättighetsfrågorna i planering och uppföljning. ASN menar till exempel att det kan underlätta för nämnden att prioritera vilka resurser som behöver avsättas för arbetet. FSKN och HVON lyfter däremot, även om de i grund är positiva, att det finns en risk att budget- och uppföljningsdokumenten kan bli alltför omfattande om samtliga sakområden vart och ett på ett genomgripande sätt ska planeras för och följas upp inom den ordinarie budget- och uppföljningsprocessen. Risk finns att frågorna inte får den uppmärksamhet som krävs för att arbetet ska utvecklas och prioriteras. FSKN och GRN lyfter att inriktningen inte heller på ett tydligt sätt visar hur det rättighetsbaserade arbetet ska integreras i mål- och budgetuppföljningen.

KN föreslår att staden, för att stödja arbetet och följa upp resultat, ska använda sig av intern kontroll som granskningsverktyg. Detta är i linje med ett rättighetsbaserat arbetssätt i vilket skyldighetsbärarnas ansvar kan granskas, och genom det kan utvecklas, på ett systematiskt sätt.

- *Flera frågetecken kring vad de vägledande principerna innebär och på vilket sätt de ska genomföras*
Flera nämnder (FSN, GRN, KN, SBN, HVON, GVN) uttrycker att innehållet i de vägledande principerna är otydligt och behöver konkretiseras gällande såväl genomförandet som ansvarsfördelning. Även om flera nämnder är positiva till att arbetet kopplas till återkommande ”Uppföljning, statistik och analys” och ”Dialog, lärande och samverkan” lyfter de att det finns många frågetecken kring genomförandet och en otydlighet kring vad som ska uppnås och vad som ska följas upp. Det behöver klargöras vad de olika

ansvarsområdena innebär i praktiken och hur de relaterar till det som uppfattas som konkreta aktiviteter i de vägledande principerna. Bland annat lyfter många att det inte anges vad det innebär att inriktningen årligen ska kompletteras med verksamhetsplanering för konkreta insatser, på vilken nivå detta ska göras och hur är det kopplat till stadens målstruktur i övrigt. Ett annat exempel är de strategiska dialogerna där flertalet ställer sig frågande till hur dessa ska genomföras - vem ska ingå, på vilken nivå ska de genomföras och hur är de kopplade till andra forum för dialog på chefs- och medarbetarnivå. Det framgår inte heller om dessa ska ske inom ramen för varje nämnds och förvaltnings budgetprocess eller om det ska vara stadsövergripande dialoger. Likaså lyfts att det behöver konkretiseras hur kunskapsallianser ska användas och vem som ska ansvara för detta. Det anses inte heller tydligt beskrivet hur det förvaltningsgemensamma kollegiala lärandet ska gå till. FSN lyfter att det kommer bli en utmaning för förvaltningarna att omsätta inriktningens principer när inte nivåer, ansvar och genomförande uttryckligen framgår. KN menar att otydligheten gör att dokumentet utifrån ett styrningsperspektiv riskerar att bli ineffektivt.

Ett ytterligare perspektiv som FSN lyfter fram är att arbetssätten inte är unika för de aktuella områdena. Strategiska dialoger, kollegialt lärande och kunskapsallianser används redan inom många olika områden i stadens arbete. Inriktningen behöver därför presentera hur dessa arbetssätt är kopplade till och viktiga för just jämställdhet, jämlikhet och rättighetsbaserat arbete. KN lyfter i samma linje att det inte behöver nämnas i inriktningen att stadskontoret ska ”samordna arbetet” och ”leda uppföljning och analys av stadens verksamheter” då det redan följer av stadskontorets roll som kommunstyrelsens förvaltning.

- *Ansvarsfördelningen behöver förtydligas*

Precis som sammanfattas ovan menar de flesta nämnder att det behövs ytterligare förtydligande av vilken aktör i staden som ansvarar för vad i de vägledande principerna som ska utgöra grund för genomförandet. Det lyfts att det saknas en tydlig koppling mellan innehållet i de vägledande principerna (Uppföljning, statistik och analys samt Dialog, lärande och samverkan) och den ansvarsfördelning som inriktningsdokumentet innehåller.

GRN efterfrågar att kommunstyrelsen och stadskontoret, i fortsatt dialog med stadens olika nämnder och förvaltningar, konkretiserar kommunstyrelsens och stadskontorets, respektive nämndernas och förvaltningarnas ansvar och roller utifrån stadens och nämndernas olika utmaningar, behov och förutsättningar.

HVON, KN och SBN lyfter att stadskontorets roll bör förtydligas bland annat utifrån vilket stöd förvaltningarna kommer att få, eller vad samordningsansvaret konkret innebär när det gäller just dessa områden. Hur mycket av det ska ske gemensamt på en övergripande nivå och hur mycket internt i förvaltningarna? SBN lyfter att stadskontorets samordningsfunktion har en viktig roll i detta sammanhang och det borde tydliggöras i dokumentet.

- *Delade uppfattningar om samordnande funktion på förvaltningarna*

Flera nämnder, bland annat GVN och FSKN lyfter fram att ansvaret för arbetet inte kan ligga på en utsedd samordnare, utan bör ligga hos respektive förvaltningsledning.

Förvaltningsledningen har förutsättningar att göra prioriteringar i arbetet samt att fördela resurser för arbetet, i enlighet med övriga styrsystem. Det finns även olika uppfattningar om

huruvida samordnare för arbetet ska utses överhuvudtaget. En del anser att det är positivt att ha en samordnarroll som planerar, samordnar och stödjer arbetet på förvaltningen. Där lyfter bland annat FSN att det inte bör specificeras i styrdokumentet att *en* samordnare ska utses, utan att flera personer på en förvaltning kan, och i många fall bör, bära samordningsuppdraget. Andra är tveksamma till om dessa breda frågor överhuvudtaget kan eller bör kanaliseras genom en persons uppdrag när ambitionen är att integrera områdena och arbetet i den ordinarie mål- och budgetuppföljningen liksom det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet. GRN lyfter att det behövs fortsatt dialog i redan befintliga stadsövergripande konstellationer och arbetsgrupper, på såväl chefs- som medarbetarnivå, om ansvar, mandat, handlingsutrymme och omfattning när det gäller denna typ av samordnaruppdrag.

Kompletterande synpunkter från remissinstanserna.

Utöver det som efterfrågades i remissbrevet inkom *synpunkter på att förslaget saknar en ekonomisk konsekvensanalys*. ASN anser att ärendet behöver kompletteras med en ekonomisk konsekvensanalys. För att kunna upprätthålla ett systematiskt och kvalitetssäkrat rättighetsbaserat arbete krävs medel och resurser. Detta är en ännu viktigare fråga för de nämnder som redan har en smalare budget utifrån krav på effektivisering och prioriteringar i grunduppdraget. De tidigare utvecklingsmedlen som nämnderna har kunnat söka för rättighetsarbete har pausats i avvaktan av det pågående uppdraget att göra en översyn och revidera styrdokument för frågorna. Även HVON lyfter att prioriteringar genom avsatta resurser är en förutsättning för hur ambitionerna i inriktningen ska omsättas i praktiken. De anser att tydliga prioriteringar och avsatta resurser bör läggas till som viktiga byggstenar i de vägledande principerna i inriktningen och ställer sig frågande till hur eventuella behov av ytterligare resurser ska lyftas fram.

Stadskontorets förslag till Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet

Utifrån remissinstansernas svar har stadskontoret tagit fram ett nytt förslag till inriktningsdokument. Den nya inriktningen är av mer övergripande policykaraktär och kommer att kompletteras med mer detaljerat stöd för hur nämnder och styrelser kan bedriva sitt arbete. Stödet tas fram av stadskontoret som ett led i stadskontorets ordinarie arbete som kommunstyrelsens förvaltning.

Utöver remissinstansernas svar har det i arbetet med att ta fram nytt förslag till inriktningsdokument även beaktats:

- Nämndernas reglementen,
- Riktlinjer för utformning av Malmö stads styrdokument,
- Uppdrag budget 2019 - se över strukturen för styrning, ledning och utveckling med mål inför Budget 2020 (STK-2019-94)

Den föreslagna policyn, *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet* har som syfte att, för nämnder och styrelser för kommunalt helägda bolag, förtydliga Malmö stads förhållningssätt och vägledande principer för arbetet med mänskliga rättigheter med särskilt fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Förslaget innebär att policyn inte ger några fasta regler, utan ska vara vägledande för arbetet. Policyn föreslås omfatta kommunens alla ansvarsområden riktade mot Malmöbor och andra brukare av stadens verksamheter.

Den föreslagna policyn är en fortsättning på arbetet som gjorts tidigare utifrån utvecklingsplaner för antidiskriminering, jämställdhetsintegrering, barnets rättigheter.

Som utgångspunkter för policyn anges i förslaget vilka de mänskliga rättigheterna är och vad de betyder för kommunen samt principer för ett rättighetsbaserat arbete. I förslaget beskrivs även relationerna mellan mänskliga rättigheter och Agenda 2030 samt Malmö stads policy för nationella minoriteter.

För att ge vägledning i hur nämnder och bolag ska omsätta policyn finns i förslaget 4 vägledande principer:

1. Malmö stad sätter Malmöbon i centrum och säkerställer individens rättigheter i stadens styrning- och verksamhetsuppföljning samt i analyser och beslut.
2. Malmö stad är tillgängligt för alla och verksamhet genomförs med likvärdigt, jämlikt och jämställt bemötande, kvalitet och tillgång.
3. Malmö stad tar tillvara på Malmöbornas kunskap och erfarenheter och ger dem möjligheter att ha inflytande i frågor och beslut som påverkar dem.
4. Malmö stad kommunicerar på ett transparent och inkluderande sätt om stadens verksamhet och om Malmöbornas rättigheter och möjligheter att utkräva dem.

Förslaget är att policyn inte ska reglera Malmö stads ansvar som arbetsgivare. Anledningen är att ansvar och skyldigheter utifrån ett arbetsgivarperspektiv, skiljer sig jämfört med ansvar och skyldigheter ur ett verksamhetsperspektiv. Att skilja de båda ansvarsområdena åt bidrar till en ökad tydlighet för de olika perspektiven. Vidare finns ett regeringsbeslut om SOU 2020:79 ”Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen” med uppdrag att analysera nuvarande bestämmelser om tillsyn i diskrimineringslagen avseende aktiva åtgärder. Detta kan komma att påverka arbetet i Malmö stad och även det är en anledning att i policyn, inte reglera Malmö stads ansvar som arbetsgivare.

Policyn antas av kommunfullmäktige och eftersom principerna i policyn utgör en långsiktig vägledning inom området styrs det praktiska genomförandet av prioriteringar och ekonomiska förutsättningar som anges i kommunfullmäktiges budget. Därmed bereds även de ekonomiska förutsättningarna integrerat genom att nämnderna behöver ta hänsyn till förutsättningar och behov för det rättighetsbaserade arbetet i sitt ordinarie budgetarbete.

I policyn föreslås att samtliga nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar för att omsätta de vägledande principerna i policyn och integrera dessa i verksamhetsplanering och uppföljning. På så sätt harmonierar det med beslutet i ”Uppdrag budget 2019 - se över strukturen för styrning, ledning och utveckling med mål inför Budget 2020 STK-2019-94” om att integrera perspektiven jämställdhet, antidiskriminering och barnets rättigheter i mål- och verksamhetsuppföljning. Policyn föreslås gälla tills vidare men kan revideras vid behov till exempel om det sker förändringar i lagstiftning eller det finns andra omständigheter som påverkar.

Stadskontorets bedömning

Förslaget till policyn skiljer sig väsentligt från det förslag till inriktningsdokument som togs fram av SWECO och som stadens nämnder och bolag getts möjlighet att yttra sig över. Bedömningen är att stadens nämnder och bolag, genom remissförfarande, ges möjlighet att yttra sig över det

nya förslaget till policy. I samband med detta föreslås nämnder och bolag att inkomma med synpunkter på:

- Innehållet i förslaget inriktningsdokument, samt
- Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.

Stadskontorets förslag

Förslaget är ett förslag på *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet* skickas på remiss till samtliga nämnder och helägda kommunala bolag med svar senast den 1 juli 2021.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör